

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 148/2023-59

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED] a 2. obchodnej spoločnosti **Z. A. I. C. s. r. o.**, Legionárska 5, Trenčín, IČO 36 344 885, právne zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. KLUČKOVÁ, advokátka s. r. o., Pluhová 29, Bratislava, IČO 36 864 242, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Vladimíra Gáliková Klučková, proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č. k. 36 CbZm 2/2021-173 z 9. novembra 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 36 CbZm 2/2021-199 z 21. decembra 2022 a opravným uznesením č. k. 36 CbZm 2/2021-201 z 9. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd I. výrokom uznesenia Okresného súdu Trenčín č. k. 36 CbZm 2/2021-173 z 9. novembra 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 36 CbZm 2/2021-199 z 21. decembra 2022 a opravným uznesením č. k. 36 CbZm 2/2021-201 z 9. januára 2023 **porušené boli**.

2. Uznesenie Okresného súdu Trenčín č. k. 36 CbZm 2/2021-173 z 9. novembra 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 36 CbZm 2/2021-199 z 21. decembra 2022 a opravným uznesením č. k. 36 CbZm 2/2021-201 z 9. januára 2023 vo výrokoch I a III **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Trenčín **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume **841,39 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 24. januára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 listiny, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 36 CbZm 2/2021-173 z 9. novembra 2022 (ďalej aj „uznesenie z 9. novembra 2022“) v spojení s opravným uznesením č. k. 36 CbZm 2/2021-199 z 21. decembra 2022 a opravným uznesením č. k. 36 CbZm 2/2021-201 z 9. januára 2023 (ďalej aj „opravné uznesenia“ alebo spolu ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal im náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľom v procesnom postavení žalovaných bolo uznesením okresného súdu č. k. 36 CbZm 2/2021-31 z 10. júna 2021 zabezpečovacím opatrením zriadené záložné právo na zabezpečenie pohľadávky žalobcu proti žalovaným, ktorú si žalobca vyčíslil na sumu 919 000 eur.

3. Žalobca si uplatnil náhradu trov konania podľa § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 13 620,24 eur. Okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom z 25. februára 2022 (ďalej aj „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) žalovaných zaviazal na zaplatenie náhrady trov právneho zastúpenia v sume 566,94 eur a ostatných trov konania v sume 16,50 eur. Vec právne posúdil podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Podľa odôvodnenia predmetného uznesenia je konanie o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia osobitným druhom konania, v ktorom príslušný súd rozhoduje len o posilnení istoty veriteľa, že v prípade úspechu v konaní si bude môcť svoju judikovanú pohľadávku proti dlžníkovi uspokojiť výkonom tohto záložného práva, teda až po tom, ako bude pohľadávka právoplatne priznaná súdnym rozhodnutím. Vzhľadom na túto skutočnosť je potrebné konštatovať, že ide o spor s neoceniteľnou hodnotou veci.

4. Na základe sťažnosti žalobcu okresný súd uznesením z 9. novembra 2022 spolu s opravnými uzneseniami zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka tak, že výrokom I zaviazal sťažovateľov zaplatiť žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 13 620,24 eur a ostatných trov konania v sume 16,50 eur s tým, že plnením jedného zo sťažovateľov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého sťažovateľa, výrokom II sťažnosť sťažovateľov z 28. marca 2022 proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zamietol a výrokom III žalobcovi proti sťažovateľom spoločne a nerozdielne priznal náhradu 100 % trov konania o sťažnostiach strán sporu.

5. Okresný súd vec právne posúdil tak, že aplikoval § 10 ods. 1 vyhlášky. Podľa názoru okresného súdu nariadenie zabezpečovacieho opatrenia nepredstavuje „*kvázi prejudiciálne*“ rozhodnutie vo vzťahu ku konaniu o zaplatenie zabezpečenej pohľadávky, nie je ani podmienkou konania o zaplatenie pohľadávky. Podľa okresného súdu z účelu zabezpečovacieho opatrenia je zrejmé, že predstavuje inštitút civilného sporového konania, ktorý slúži veriteľovi k úspešnému zabezpečeniu jeho pohľadávky, ktorá reálne tvorí predmet sporu, ktorého konečným výsledkom je rozsudok s účinkom nadobudnutia konkrétnej majetkovej (peniazmi oceníteľnej) hodnoty. Samotné záložné právo podľa názoru okresného súdu nie je predmetom sporu a bez konečnej súdnej ochrany veriteľa rozhodnutím súdu o priznaní zabezpečovanej pohľadávky nemá žiadny reálny právny účinok na vymoženie pohľadávky. Na základe uvedeného okresný súd dospel k záveru, že v konaní o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je predmetom sporu pohľadávka, a teda podľa § 10 ods. 2 vyhlášky sa za tarifnú hodnotu považuje výška pohľadávky. Vzhľadom na to, že suma pohľadávky zabezpečovanej nariadeným zabezpečovacím opatrením predstavuje spolu sumu 919 000 eur, nie je podľa názoru okresného súdu možné aplikovať pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

6. Uznesením č. k. II. ÚS 148/2023-30 z 30. marca 2023 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľov v rozsahu uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia na ďalšie konanie.

II.

Sťažnostná argumentácia

7. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú porušenie svojich práv napadnutým uznesením okresného súdu, ktoré považujú za zmatečné a vzájomne rozporné. Podľa ich názoru okresný súd pri rozhodovaní o výške trov konania aplikoval nesprávne ustanovenie právnej normy, pretože v danej veci nešlo o konanie, ktorého predmet by bol oceníteľný peniazmi, čo by opodstatňovalo použitie § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky.

8. Konanie o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia nie je v žiadnom prípade konaním, ktorého výsledkom je vznik priameho peniazmi vyjadriteľného nároku. Podľa sťažovateľov okresný súd pri tomto konaní vôbec nerozhoduje, či zabezpečovaná pohľadávka žalobcovi patrí alebo nie. Argumentujú, že konanie o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia v spojení s vecou samou môže skončiť aj tak, že konanie o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je úspešné, ale konanie o uloženie povinnosti zaplatiť zabezpečovanú pohľadávku úspešné nie je, pričom v zmysle ustálenej súdnej praxe aj v tomto prípade žalobcovi ako strane úspešnej v konaní o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia patrí nárok na náhradu trov konania, pričom je v rozpore so základnou logikou veci, aby si žalobca v tomto prípade vyčísl'oval trovy z výšky tvrdenej pohľadávky, pri ktorej uplatnení žalobca úspešný nebol.

9. Sťažovatelia vyjadrujú presvedčenie, že z dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti mal byť aplikovaný § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, keďže išlo o konanie, ktorého predmet nebol oceníteľný

peniazmi. Použitím § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky v danej veci podľa názoru sťažovateľov konajúci súd poprel podstatu a účel relevantných, na posudzovanú vec sa vzťahujúcich právnych noriem, v dôsledku čoho došlo k ich porušeniu ich práv.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

10. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 24. apríla 2023 v krátkosti opísal priebeh konania, kde poukázal aj na nález ústavného súdu č. k. II ÚS 58/2021 z 5. mája 2021, z ktorého pri svojom rozhodovaní vychádzal. V závere svojho vyjadrenia uviedol, že *„po oboznámení sa so sťažnosťou dotknutými rozhodnutiami a spisom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 36CbZm/2/2021 sa javí uznesenie Okresného súdu Trenčín sp. zn. 36CbZm/2/2021 zo dňa 09.11.2022 ako zákonné a dostatočným spôsobom reflektujúce na sťažnostné námietky žalobcu vznesené v sťažnosti proti uzneseniu z 25.02.2022.“*

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

11. Žalobca ako zúčastnená osoba vo svojom podaní z 10. mája 2023 uviedol, že ústavnú sťažnosť považuje v celom rozsahu za neopodstatnenú. Je toho názoru, že podstatou sťažnosti *«je právna otázka, či sa tarifná odmena advokáta pri podaní návrhu na zriadenie zabezpečovacieho opatrenia určuje podľa § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. z hodnoty pohľadávky, ktorá je predmetom zabezpečenia alebo sa tarifná odmena advokáta určuje podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky ako tzv. „neoceniteľného plnenia“.*»

12. Zúčastnená osoba vo svojom vyjadrení poukázala na niekoľko rozhodnutí okresných súdov, ktoré pri výklade a aplikácii § 10 ods. 2 a § 11 ods. 1 vyhlášky rozhodli rovnako ako okresný súd v napadnutom uznesení.

Zastáva názor, že podľa výslovného znenia § 10 ods. 2 vyhlášky sa považuje za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia, cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby, pričom za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky. V prípade podania návrhu na vydanie zabezpečovacieho opatrenia sa právna služba týka pohľadávky, ktorá je predmetom zabezpečenia, pričom v prejednávacom prípade bola hodnota zabezpečenej pohľadávky v sume 919 000 eur a zo strany žalobcu bol v tomto rozsahu podaný návrh na vydanie zabezpečovacieho opatrenia. Z uvedeného dôvodu považuje napadnuté uznesenie okresného súdu za správne.

III.3. Replika sťažovateľov:

13. Podaním z 19. mája 2023 sa sťažovatelia vyjadrili k vyjadreniam okresného súdu a zúčastnenej osoby.

14. Sťažovatelia v podstatnom zotrvali na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti. Uviedli, že nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 58/2021 z 5. mája 2021 svedčí v prospech ich argumentácie, a nie v prospech argumentácie okresného súdu. Zastávajú názor, *„že opieranie sa o predmetný nález*

pri závere Okresného súdu Trenčín v rozhodovaní o výške trov konania pri nariadení zabezpečovacieho opatrenia tak, že základná sadzba tarifnej odmeny sa má určiť podľa výšky zabezpečovanej pohľadávky (tarifná hodnota), je nesprávne a nelogické.“.

15. Opätovne poukázali na svoju predchádzajúcu argumentáciu, že právna služba pri podaní návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia sa netýkala samotnej zabezpečovanej pohľadávky vo význame, že táto tvorí predmet sporu, ale konanie sa vedie v rozsahu, či boli alebo neboli splnené podmienky na zriadenie zabezpečovacieho opatrenia. V danom prípade je preto zrejmé, že hodnotu vydaného zabezpečovacieho opatrenia nie je možné vyjadriť v peniazoch, čo odôvodňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Sťažovatelia ústavnou sťažnosťou namietajú porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 11 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu. Podstata námietok uplatnených v ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu je, že pri výpočte výšky trov konania okresný súd nesprávne aplikoval vyhlášku.

IV.1. K výrokom I a III napadnutého uznesenia:

17. Ústavný súd vo vzťahu k sťažnosti sťažovateľov v súlade so svojou stabilnou judikatúrou v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. jeho právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. II. ÚS 56/05). Obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 23. 9. 1997 vo veci Robins proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska).

18. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou, resp. dohovorom garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je však ústavný súd (aj vo svojej doterajšej judikatúre) zdržanlivý, vychádzajúc z toho, že problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, a to napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 583/2018).

19. Sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti namietajú nesprávny postup okresného súdu pri vyčíslení výšky nároku na náhradu trov konania. Podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia „*Vzhlľadom k tomu, že výška pohľadávky, zabezpečenej nariadeným zabezpečovacím opatrením, v tomto prípade predstavuje spolu 919 000,- € s prísl., nie je možné v tomto prípade aplikovať pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov*“.

20. Ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol, že pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch“. Vyjadriť hodnotu predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov (resp. strany sporu) meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní (II. ÚS 492/2013, IV. ÚS 187/2018, I. ÚS 92/2020, I. ÚS 111/2020).

21. Ústavný súd poukazuje aj na svoj nález č. k. I. ÚS 58/2021 z 5. mája 2021, ktorého závery sú aplikovateľné aj v tomto prípade, avšak nie spôsobom, ako to posúdil okresný súd. Podľa uvedeného nálezu «Pri vyčíslení trov konania je pri určovacích sporoch potrebné rozlišovať dve kategórie. Do prvej kategórie patria spory, ktorých predmetom je definitívne určenie práva a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej majetkovej (peniazmi ocenítej) hodnoty. Druhú kategóriu tvoria spory, ktorých predmetom nie je definitívne určenie, ale určenie „kvázi prejudiciálne“ – na účely vysporiadania iného právneho vzťahu. Pôjde o určovacie spory, ktorých výsledkom nebude konečná súdna ochrana, ale na účel dosiahnutia jej definitívneho hmatateľného účinku sa nárok musí žalovať samostatne zo zákonných dôvodov. V týchto prípadoch nie je možné hodnotu predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, čo opodstatňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.».

22. V posudzovanej veci bolo predmetom konania zriadenie zabezpečovacieho opatrenia (sudcovského záložného práva) podľa § 343 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, a nie nárok na zaplatenie. Takéto konanie je v spojení s už uvedeným nálezom ústavného súdu možné považovať za „kvázi prejudiciálne“, t. j. konanie, ktorého výsledkom nebude konečná súdna ochrana.

23. Práve vzhlľadom na predmet sporu, ktorým bolo zriadenie záložného práva na zabezpečenie pohľadávky, nemožno podľa názoru ústavného súdu pri určovaní tarifnej odmeny za poskytnuté právne služby vychádzať z hodnoty zabezpečovanej pohľadávky. Zriadenie záložného práva súdom nezakladá priamo nárok na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky, aj keď je jej výška pri podaní návrhu známa. Vyriešenie otázky, v akom rozsahu bude táto pohľadávka uspokojená, bude predmetom samostatného konania, v ktorom dôjde k meritórnemu rozhodnutiu. Až v konaní, ktorého výsledkom bude nadobudnutie konkrétnej majetkovej hodnoty, bude možné určiť „*hodnotu alebo cenu práva*“.

24. Na základe uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že okresný súd výrokom I v napadnutom uznesení aplikoval nesprávne ustanovenie právnej normy, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

25. Nesprávna aplikácia ustanovenia vyhlášky pri určovaní výšky náhrady trov konania mala nepochybne za následok neprijateľný zásah do majetkovej sféry sťažovateľov, keďže dôsledkom napadnutého uznesenia je stav, že sťažovatelia sú zviazaní k povinnosti nahradiť úspešnej strane sporu trovy konania vo vyššej výške, než k akým by mali byť zviazaní. V nadväznosti na uvedené preto ústavný súd dospel k záveru, že výrokom I napadnutého uznesenia došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľov vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

26. V čase podania ústavnej sťažnosti podali sťažovatelia proti výroku III napadnutého uznesenia okresného súdu v súlade s poučením odvolanie, o ktorom rozhodoval Krajský súd v Trenčíne. Uznesením č. k. 8 CoZm 1/2023 z 30. marca 2023 odvolanie odmietol, kde v odôvodnení uviedol: *„V danom prípade súd prvej inštancie nesprávne poučil strany o možnosti podať odvolanie proti výroku, ktorým v sťažnostnom konaní sudca prvoinštančného súdu (konajúc vo vzťahu k rozhodovacej činnosti súdneho úradníka ako vyššia inštancia) rozhodoval o nároku na náhradu trov takého konania. Žalovaní 1/, 2/ sa potom riadili nesprávnym poučením súdu, keď podali proti výroku III. napadnutého uznesenia odvolanie aj napriek tomu, že ho zákon nepripúšťa. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov sťažnostného konania nie je prípustné, preto odvolanie žalovaných 1/, 2/ proti výroku III. napadnutého uznesenia odmietol podľa § 386 písm. c) CSP.“*

27. Z judikatúry ústavného súdu použiteľnej aj na prejednávajúcu vec vyplýva, že ak je opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie odvolacieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 103/09, I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03). Nepřípustný opravný prostriedok nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať (napr. IV. ÚS 163/2018, II. ÚS 442/2019).

28. Sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť proti celému napadnutému uzneseniu okresného súdu (vo všetkých jeho výrokoch). Z dôvodu, že proti výroku III nie je prípustné odvolanie, ako to konštatoval aj Krajský súd v Trenčíne, a zároveň bola ústavná sťažnosť podaná v zákonom stanovenej lehote, ústavný súd sa zaoberal aj posúdením výroku III napadnutého uznesenia. Ústavný súd konštatuje, že od výroku I okresného súdu o priznaní výšky náhrady trov konania sa odvíja aj výrok III o náhrade trov konania o sťažnostiach strán sporu, teda predmetné výroky sú navzájom previazané. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie základných práv sťažovateľov výrokom I napadnutého uznesenia okresného súdu, z dôvodu závislosti výroku III od výroku I zrušil aj výrok III napadnutého uznesenia.

IV.2. K namietanému porušeniu práv výrokom II napadnutého uznesenia:

29. Sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť proti všetkým výrokom napadnutého uznesenia okresného súdu. K výroku II, ktorým okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľov z 28. marca 2022 proti uzneseniu okresného súdu č. k. 36 CbZm 2/2021-125 z 25. februára 2022, neuvádzajú žiadne dôvody, v ktorých vidia pochybenie okresného súdu, neuvádzajú ani to, k akému porušeniu ich práv malo dôjsť. Vzhľadom na absenciu zákonom o ústavnom súde stanovených podmienok ústavný súd tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 4).

V.

Prikázanie vo veci konať

30. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

31. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľov konkrétnym výrokom napadnutého uznesenia okresného súdu, bolo pre dovriešenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie (výrok 2).

32. Pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľov bude povinnosťou okresného súdu predovšetkým náležite vykladať a aplikovať relevantnú právnu úpravu ústavne konformným spôsobom a následne jasne a zrozumiteľne odôvodniť právne závery, ku ktorým dospel a na ktorých založil svoje rozhodnutie.

33. V ďalšom postupe je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Okresný súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

VI.

Trovy konania

33. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 841,39 eur.

34. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z § 11 a § 13 vyhlášky. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu a replika).

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu